

Evaluering av kurs gjennomført september 2010.

Kursdeltakerne gav tilbakemelding på at de hadde sett for seg at de fikk et hefte som de bare kunne snappe en andakt fra til et hvilket som helst møte. De fikk heller redskaper til å lage sitt eget hefte. Vi reflekterte også over at hefter ofte blir så fort utdaterte og at det er bedre å kunne lære seg måter å tenke andakt på enn bare å stole på det som andre har laget. Å kunne stole på at det en selv ønsker å formidle er godt nok og at det ikke finnes en fasit for hvordan en andakt skal se ut var en av grunntankene før emnekurset ble laget.

Kursdeltakerne hadde idemyldring i forhold til hva de fant av tema. De fikk økt bevissthet rundt bruken av bibelordbok og å søke etter ord på bibelen.no. De fant også egnede leker til å forklare kristne verdier.

Kanskje det frustrerte litt å ikke få fasiten? Hvis vi hadde hatt mer tid, ville vi kanskje hatt flere andakter med hjem utfra de koblinger vi hadde gjort under kurset. Det hadde vært bra. Det tar tid å matche aktiviteter eller mål og bibelord, men når man først kommer inn i det kan man få mye igjen 😊

I evalueringen av kurset kom kursholder også fram til at det godt kunne være flere praktiske eksempler fra kursholder sin side.

Det viktigste som ble formidlet kan oppsummeres i en setning: Det som kommer fra et hjerte finner ofte veien til et hjerte!

Emnekurs i Andaktssnekring

Mål

Deltakerne får økt bevissthet på tro som en viktig komponent i menneskers livskvalitet.

Deltakerne er bevisst på hvordan trosformidling kan skje.

Deltakerne har kunnskap om ulike andaktsressurser.

Deltakerne kjenner til ulike metoder for å forberede andakter og har økt trygghet i trosformidling.

Innhold

- Refleksjon over troens betydning i menneskers livskvalitet. Hva er tro? Hva vil det si for et menneske å ha en kristen tro? Hvorfor og hvordan ønsker vi å formidle kristen tro?
- Hvilke temaer er viktige å formidle i kristen tro? Et positivt Gudsbilde, Jesus som frelser og venn, Den hellige Ånd som hjelper
- Teori:
  - Hva er en andakt? Innhold, mål, progresjon Hvordan skape progresjon i temaer?
  - Pedagogikk: målgruppe, tid, sted, innhold/budskap, interessefanger, evt. utstyr,
  - Ulike typer andakt/trosformidling: sporløype, samtale, refleksjon, en/flere som formidler, livet du lever, "død mus" pedagogikk (ta opp det speiderne er opptatt av her og nå)
  - Scouts own. Innhold, oppbygning, forskjeller og likheter med andre gudstjenester, hvordan involvere speiderne.
  - Kobling av speiding og trosformidling. Hvordan bruke det vi kjenner til trosformidling? (programmerkene, fordypningsmerker, speidermetoden, eventuelle egne korpsmotto, speideridealene; lov og løfte, valgspråk, speiderbønn)
- Gjennomgang og deling av ulike andaktsressurser (bøker, nettsteder osv)

Kursvarighet: minimum 3.5 timer.

Kurset vil gjennomføres med stor grad av meddeltakelse fra kursdeltakerene i form av samtale, idemyldring og utarbeidelse av skisser til ulike typer andakter.

Forutsetninger

Kursholdere

Kursholder må ha erfaring i trosformidling. Han / hun må være fortrolig med ulike former for trosformidling. Kursholder må også ha god kjennskap til Bibelen og hjelpemidler for å finne fram i den.

Deltakere

Deltakerne må ha interesse for trosformidling.

Det bør ikke være færre enn 4 deltakere. Kurset gjør seg best om det blir lagt opp til samtaler underveis. Ved mange kursdeltakere deler man opp i grupper. Ideell gruppestørrelse er 4 stk.

Utstyr

Det er lurt å ha med:

Ulike andaktsbøker.

Ulike utgaver av nytestamenter og bibler.

Bibelordbok.

Programmerkekravene, fordypningsmerkekravene, speidermetoden(hvilke deler den består av), lov og løfte, valgspråk, speiderbønn og eventuelle speiderkorpsmotto.

Tilgang til internett (ikke nødvendig, men en god hjelp)

Speidersangbøker

Forslag til gjennomføring av kurset.

Start:

Hvis kurset gjennomføres ute og på kvelden kan man starte med en refleksjonsløype med tente lys som inneholder bibelvers om lys, som ender ved et stort bål hvor det er hyggelig, godt og varmt å sitte. Bålet blir et symbol på Gud, hans omsorg og hans veivisninger for livene våre. Ønsker man å være inne bør man selvsagt droppe bålet, men kan likevel ha en lysløype.

Refleksjon:

Tid: 20- 30min. avhengig av gruppestørrelse

Stikkord å snakke om:

- Hvilken betydning har tro i menneskers livskvalitet?
- Hva er tro?
- Hva vil det si for mennesker å ha en kristen tro?
- Hvorfor ønsker vi å formidle kristen tro?
- Hvordan ønsker vi å formidle kristen tro?
- Hvilke temaer er viktig å formidle i kristen tro?
  - Et positivt Gudsilde
  - Jesus som frelser
  - Den Hellige Ånd som hjelper
- Kan man formidle noe man selv ikke tror?

Hvis det er store grupper kan det være lurt å dele mindre grupper eller to og to før man tar en oppsummering i plenum.

Teori:

Tid : minimum 25 min

Kursholder formidler teori og involverer deltakerne i samtale/ erfaringsdeling.

- Hvor lang/kort tid er det greit å bruke på forberedelsene av det man skal formidle?

Noen ganger ønsker man å kunne finne noe ferdig på 10 - 15 sekunder i det man går inn i speiderrommet. Her er det lurt å vise til god kilder for slike type andakter. Vedlegg 1. Andre ganger bruker man lang tid på å forberede noe, uten at det henger sammen med resten av speidermøtet. Ønsket er å ha en rød tråd gjennom det man gjør på speidermøtet og det som blir formidlet i andakten. Tema for speidermøtene blir ofte satt opp en stund før møtet, og da kan man også tenke på tema i andakten.

- Hva er en god andakt for deltakerne?

Her får man forhåpentlig fram bl.a.: noe som vekker interesse, skaper gjenkjennelse, relevant for eget liv, opplevd Guds nærver,

Kanskje også ulike former: gudstjeneste, sporløype, tid for egen refleksjon/stillhet, bønnevandringer, samtale osv.

- Hvilke ulike former for andakt/trosformidling har vi ?

Det kan hende at dere allerede har vært innom dette på forrige punkt. En ikke uttømmende liste er : gudstjeneste, sporløype, tid for egen refleksjon/stillhet -kan ha utgangspunkt i et bibelvers/en filmsnutt/en sang , bønnevandringer, samtale, en som formidler noe verbalt, film osv.

- Ting å tenke på når man forbereder en andakt.

Her snakker man om hvordan velge innhold, se det i forhold til mål. Hva ønsker man å formidle denne gangen. Kan man sette det inn i en sammenhenge med resten av speidermøtet? Progresjon – speiderne kommer ikke videre i sitt kristenliv hvis man hver gang snakker om Guds omsorg og kjærlighet og aldri nevner Jesus som frelser og at man må ta ett valg. På speiderledelseskurset lærer vi om langtidsplanleggingen- det er lut å tenke helhet og langsiktig også i andaktssammenheng.

I alle forberedelser også for andakter er det lurt å tenke på:

Hvem er målgruppen? Hvor lang tid har jeg til rådighet? Hvilket sted er jeg på, er det noen hensyn jeg må ta, eller en fin utsikt el. jeg kan utnytte ? hvordan fange interessen, med en lek, en historie, noe jeg tar med med osv. Trenger jeg noe utstyr?

Scouts own

- Hva er det?

Speidernes egen, men det betyr ikke at det er en egen fastspikret form. Det viktigste er at det er speidernes egen gudstjeneste. Den kan være kort eller lang men er tilrettelagt for speidere. Dvs at den har tema som speiderne kan kjenne seg igjen i, gjerne foregår ute og involverer speidere. Noen elementer bør den inneholde det viktigste er en formidling av tro med ord, bønn og sang.

- Hvordan involvere speiderne?

Lesing av speiderloven – tenne et lys til hver speiderlov, lese ett bibelvers som passer til hvert punkt i speiderloven. La det være fritt i bønn, kjedebønn, bønnelapper osv. Ha tekster eller bibelvers som ulike speidere kan lese eller dramatisere. De involveres i forberedelsene, sangvalg, temavalg, hvor og hvordan.

Aktivitet: Kobling av speiding og trosformidling. Ulike tilnærminger til å lage en andakt.

Tid : ca 1,5 t.

Deltakerne skal øke bevisstheten i å benytte seg av "learning by doing" også innen trosformidling og knytte andaktsbiten til det speiderne kjenner til allerede, gjennom det som ligger i speiderbasen.

Utdeling og kort samtale om de to ulike måtene å forberede seg på å holde en andakt se vedlegg 2. Under dette kurset skal vi legge vekt på hvordan koble speiding og trosformidling.

Oppgave:

Deltakeren skal lage eller koble aktiviteter til bibelvers eller bibelvers til aktiviteter speiderne kjenner seg igjen i. De kan ta utgangspunkt i ferdighetsmerker og programmermerker eller et tema (f.eks kart og kompass, bål osv).

Det er ulike måter å angripe dette på men kan starte bredt og finne så mange koblinger man klarer mellom ulike temaer. Etter hvert lar man hver gruppe eller to og to gå nærmere inn på ett tema, som de så lager et speidermøte som blir preget av dette temaet og hvordan andakten skal bli til dette.

Man kan selvfølgelig starte i motsatt ende også. Vi ønsker å formidle Jesus som frelser, hvordan kan vi gjøre det knyttet til speideraktiviteter? Tema knuter: vi mennesker hadde en "knote på tråden"/flope i forhold til Gud pga vår synd. Jesus ordnet opp i dette ved å dø på korset, ved å si ja til ham er vi knyttet i en sterk/holdbar knute til Gud. Som illustrasjon på dette kan vi i et speidermøte kan vi først prøve å løse en pioner oppgave, flaggheising hvor vi trenger en spesifikk knute, som vi ikke kan men lærer i løpet av møtet. Vi kan leke knutemor, knutemor blir bilde på Jesus som løser/ordner opp. Og så kan man formidle med ord i andakten.

Andre eksempler er en speider er en god venn som samsvarer godt med kristen nestekjærlighet. Kart og kompass hjelper oss å navigere frem til et sted –Bibelen og Den Hellige Ånd hjelper oss å navigere i livet.

Deltakeren skal også finne forslag til lek eller sang som kan brukes til sine favorittbibelsteder. Lek er som kjent en god måte å lære på. Leker som ikke har vært prøvd av alle må vises i praksis. Også blant ledere på kurs kommer "learning by doing" prinsippet øverst!

Deltakerne presenterer for hverandre hva de har jobbet med.

Avslutning av kurset

Tid ca 10 min.

En oppsummering av kurset med en delingsrunde hvor alle deler dagens inntrykk, for eksempel ved å svare på:

- Hva har gjort størst inntrykk i løpet av kurset?
- Er det noe du savner i kurset?
- Er det noe du kan ta med deg tilbake i speiderhverdagen?

Å kunne stole på at det en selv ønsker å formidle er godt nok og at det ikke finnes en fasit for hvordan en andakt skal se ut var en av grunntankene i emnekurset. Det tar tid å matche aktiviteter eller mål og bibelord, men når man først kommer inn i det kan man få mye igjen 😊

Det viktigste som ble formidlet kan oppsummeres i Lisbeth sin setning: Det som kommer fra et hjerte finner ofte veien til et hjerte!

Vedlegg 1

En liten liste over kilder til ferdige andakter:

Patruljeandaktsboka – KFUK/KFUM, ferdige korte andakter beregnet på at patruljeførere selv kan lese disse stykkene. Bestilles på <http://www.speiderbutikken.no/>

En helt overkommelig bibel – beregnet på ungdom, et lite utdrag fra Bibelen med korte kommentarer for hver dag i året. Kjøpes i bokhandel.

www.frelsesarmeen.no/speider - her legges det ut andakter ukentlig.

<http://www.fribu.no/sider/tekst.asp?side=103> –her har Frikirkens speiderkorps samlet andaktsressurser.

Speiderbasen?

Vedlegg 2

Her er noen kloke ord som kan hjelpe til i andaktsforberedelsene.

Lisbeth Wederhus Welander, tidligere leder av Frelsesarmeens barn og unge:

Det finnes ikke bare én måte å lage andakter på, det er mange ulike metoder som kan brukes. Noen leser helt enkelt opp et ferdigskrevet stykke som de selv synes er fint og godt. Andre finner kanskje frem et bibelavsnitt og får én til å lese og resten til å lytte, for så å stille spørsmål fra fortellingen. Noen bestemmer seg for et tema og klipper ut mange ulike avisbilder som illustrasjon på dette, og til passende bakgrunnsmusikk rusler speiderne tankefulle rundt på "fotoutstilling". Kanskje er det en andaktsholder som har en egenopplevd hverdagshistorie om det å tro på Jesus? Da er det spennende for andre å høre et vitnesbyrd om dette

Sitter du akkurat nå og skal forberede en andakt til et speidermøte?

Kanskje kan noen av mine erfaringer være til hjelp?

Først av alt; her er noen huskereglene som jeg forsøker å huske☺

- 1. Ha én hovedtanke*
- 2. Bruk hverdagsopplevelser*
- 3. Det som kommer fra et hjerte finner ofte veien til et hjerte*

Det er lurt å ha én rød tråd i det du skal si. Bestem deg for hvilken beskjed du vil gi og la alt det du sier underveis i andakten lede opp mot denne ene hovedtanken.

Du behøver ikke å begynne med et bibelvers for at det du sier skal kunne kalles for en andakt. Kanskje var det en helt alminnelig hverdagsopplevelse som inspirerte deg og fikk deg til å tenke andaktstanker – da er det en ofte en god ide å gjenfortelle denne som en start.

Vi mennesker er ofte litt like på hverandre. Dersom noen våger å dele av sine erfaringer er det ofte slik at noen av tilhørerne kjenner seg igjen, og kanskje hører de litt ekstra godt etter for å få med seg eventuelle råd og tips som de selv kan gjøre seg nytte av. Å vinne lytterens oppmerksomhet ved selv å være åpen og ærlig om hvordan temaet berører eget liv er en god metodikk for alle som vil selge ett budskap.

Hvordan jeg lager en andakt

Ved Geir Smith-Solevåg, medarbeider i Frelsesarmeen:

- 1) Fordyp deg i et eller annet oppbyggelig; be, hør musikk, lytt, hør skikkelig godt etter. Er det noe Gud legger deg på hjertet? Tanker?*
- 2) Bestem deg for hovedpoenget. Hva er det du vil formidle?*
- 3) Skriv det på midten av et ark, sett en ring rundt.*
- 4) Skrible så ned assosiasjoner og innfall, bibelvers, spesielt kulturelle ting som kan skape en link til dem som skal høre på. Lag en "sol" av det, med et ord på enden av hver stråle, eventuelt med avgreininger hvis det er ting som naturlig hører sammen.*

- 5) *Vær kritisk til ditt eget budskap. Er det i tråd med hovedlinjene i det kristne budskapet? Bruk gjerne bibelversene Joh 3:16 (den lille bibel) og Luk 10:27 (det dobbelte kjærlighetsbudet) som referanse. Er det du vil si med på å bygge opp og oppmuntre tilhørerne? Kjennes det riktig ut for deg å formidle det? Er det mulige feiltolkninger av budskapet ditt du bør være bevisst på? Hvis du ikke er tilstrekkelig trygg på dine egne svar på disse spørsmålene, kan det være klokt å jobbe litt med vinklingen – eller starte på toppen igjen.*
- 6) *Lag en 3-4-5 punkts disposisjon med hovedpoengene dine og hvilken rekkefølge du tenker å ha dem. Tenk ekstra igjennom starten, hva kan du bruke for å fange oppmerksomheten; et spørsmål om noe relevant (et TV-program, dataspill, kjendis... - noe som kan brukes til å trekke en linje mot temaet etterpå.*
- 7) *Hvis du synes du trenger det, skriv ut et manus. Men bare hvis du klarer å frigjøre deg fra det igjen. Kan være like greit å klare seg med nr 6) - men kanskje øve litt på å formidle det uten å bli bundet av lista.*